

TEMPESTA A L'EDUCACIÓ FRANCESA*

Patrick Choupaut,
Federació dels sindicats SUD Educació

Les investides contra l'educació (ex nacional) són ja una tradició. Durant els últims 30 anys, els atacs frontals moltes vegades havien fracassat, però no obstant això la institució va ser colpejada per les estratègies sistemàtiques de desconstrucció. Sota els vocables de modernisme, de modernització, d'adaptació de l'escola al repte del segle XXI, es va prendre una primera sèrie de mesures, vulnerant les Escoles Normals de Mestres, el "mapa escolar" (i en especial l'obligació d'acudir a l'escola del sector del domicili), l'ensenyament professional, etc.

En el mateix temps, el sindicalisme es va transformar. Malgrat algunes notables avançades, aviat qüestionades en nom del realisme econòmic, l'apel·latiu

d'"interlocutors socials", acceptat per gairebé totes les centrals, va significar una relliscada de l'activitat sindical cap a dues prioritats: l'ocupació i el poder adquisitiu.

Des de 2007, sota el govern de Sarkozy-Fillon, els atacs s'han multiplicat i endurit. Amb dues noves coartades: la crisi, el deute de l'Estat (que justificaria la reducció del "dèficit públic"), i l'adaptació a la nova economia mundial. Ha arribat l'era de les retallades salvatges. Ells colpegen ara sense descans i a un ritme desenfrenat.

Supressió de llocs de docents

Es preveu en total la supressió de 150.000 llocs, essent ja efectiva

la de 50.000, i la de 14.000 més per al setembre de 2012. Aquestes supressions suposen una sobrecàrrega considerable de les aules: a primària; l'efectiu arriba moltes vegades fins als 30, 32 i fins a 35 alumnes. Als col·legis s'aconsegueixen fàcilment els 25, 28 o 30 alumnes, i fins i tot s'arriba als 35 o 40 als instituts. Resultarà necessari descriure les conseqüències sobre la qualitat de l'ensenyament, i també sobre la qualitat de les relacions entre alumnes, docents i pares?

Supressió de les xarxes d'ajuda especialitzada a la infància en dificultats (RASED)

Les RASED desapareixen. Però també les estructures d'escolarització de nins i nines minusvàlides (hospital de dia, Institut Mèdic Educatiu, i molts altres). A tots aquests infants se'ls s'escolaritza en un medi "normal", sense cap mesura d'acompanyament, o de vegades amb mesures potinejades, inadaptades, no tenint els docents cap formació específica per a això.

Supressió del col·legi únic

El col·legi únic permetia alhora la barreja social i l'accés a l'institut per a un major nombre d'alumnes. La seva supressió progressiva, gràcies a diverses opcions, afavoreix el retorn a un col·legi "d'abans"; la vocació era seleccionar una elit (suposadament "republicana"), i orientar els

altres cap a l'ensenyament professional.

Supressió del "mapa escolar"

Els resultats de la supressió del "mapa escolar" no s'han fet esperar: una desigualtat augmentada, una polarització efectiva entre els més desafavorits, que es concentren en els guetos, i els altres que "fugen" d'aquestes zones, desvalorades pels seus resultats i que no ofereixen, o gairebé, perspectives de continuació dels estudis. Així, l'ascensor social es troba bloquejat. És hora de la competència entre centres, entre pobles, ciutats i barris, i, més greu sens dubte, entre els propis individus, els nins, els pares i els docents.

Supressió de l'ensenyament professional

Ja molt desvalorat en la seva imatge i el seu estatut, l'ensenyament professional es va suprimint gradualment. Ara està cedint l'espai a estructures gestionades per les Cambres de Comerç i Indústria, és a dir, es troba sota el control de la patronal! Els Centres de Formació per a l'Ocupació (CFE) proposen formacions "qualificadores" per a les quals, però, no s'atorga cap diploma reconegut. Sabent que a França, tot diploma es correspon amb una escala d'estatut i de salari, és fàcil imaginar les conseqüències...

El govern segueix així la ideologia de l'educació de l'OCDE, com ja ho han fet Canadà, Bèlgica o Mèxic, per exemple, països en els quals van creixent els dubtes sobre l'"avaluació per competències".

Sistemes d'avaluació més que sospitosos

La instal·lació del nou sistema de les avaluacions nacionals també aixeca butllofes. Sense veritable justificació pedagògica, és essencialment de caràcter binari i mecànic. Un exemple entre molts: la nota pot ser 0 o 1. En matemàtiques, per a les avaluacions de CM2 (últim curs de primària), els nins han de calcular 10 divisions. Si fan bé les 10, treuen un 1; si només en fan bé 9 (el mateix que cap!), treuen un 0. La resta de les avaluacions és fan per l'estil.

Un altre exemple: a l'escola infantil (dels 2 anys i mig als 5), amb el dolç nom de GROUPI, aquestes avaluacions inclouen criteris bastant rars. A més dels ítems escolars, es demanava als docents definir el perfil dels infants sota tres codis: 1 (res a assenyalar), 2 (infant amb riscos), 3 (infant amb alt risc). Davant de la indignació general que això va provocar, es varen retirar aquests tres punts, o en tot cas es varen suspendre fins a nou avís.

Això remet als fitxers implantats a l'educació que segueixen els infants al llarg de la seva escolaritat i que contenen informacions que no tenen res a veure amb un escolar (perfil comportamental, origen social i ètnic) i s'arxiven durant 35 anys. Semblen partir del principi que cada individu és potencialment un delinqüent i per això cal detectar quant més prest millor els que presenten "riscos". Aquests fitxers han estat ja objecte de tres recomanacions de l'ONU i una decisió del Consell d'Estat (classe de Cort

suprema del país) que els consideren en part il·legals, però que se segueixen utilitzant.

Una carnisseria sense sortida?

Aquests atacs se sumen a la desocupació i la precarietat creixents en la societat i contribueixen al sofriment que es troba en tots els àmbits. Els casos de depressió profunda que afecten els assalariats porten a alguns a gestos extrems. Així el cas d'aquesta jove col·lega, professora en un institut de Béziers, que es va calar foc al pati del centre i va dirigir aquestes últimes paraules als alumnes presents: "Ho faig per vosaltres...". Tots els casos s'assemblen, tant per les seves conseqüències com per les causes que els han generat.

En aquest marasme hi ha algunes veus, algunes flames, que s'aixequen. Diuen senzillament: "En consciència resistesc, després desobeisc".

Malgrat la repressió i les sancions que arriben, la determinació persisteix, es reforça. A tot arreu es desenvolupen moviments col·lectius que agrupen pares, docents, o simples ciutadans, que es neguen al fet que la llei dels mercats estigui per sobre de les lleis humanes i ciutadanes. Encara que minoritaris, aquests col·lectius tenen el seu pes en els debats i combats actuals, i la seva convergència es va organitzant. Esperem que cremin les consciències...

"Qui lluita pren el risc de perdre, qui no lluita ja ha perdut".

*Aquest text s'ha traduït del castellà. □